

Mødet den 4. Oktober 1928.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Vald. Pedersen og P. Petersen.

1. (J. Nr. 401—1928). Skrivelse fra Aarhus Privatbank med Meddelelse om, at Aktiebeløbet til Aarhus Oliefabrik er tegnet, uden at Kommunens Medvirken blev nødvendig.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 75—1928). Forslag til Almindelige Betingelser for Udbydelse af et Kommunelaan paa 9,3 Mill. Kr.

Borgmesteren oplyste, at Budgetudvalget for saa vidt var enigt om Forslaget, men d'Hrr. Møller og Holst-Knudsen mente, at Kommunens Lønningsforhold først skulde bringes i Orden. Taleren indsaa ikke, at der var nogen Forbindelse mellem disse to Ting, men for at faa mere Tid til at arbejde paa Lønspørgsmaalet havde den socialdemokratiske Gruppe forlangt Laanesagen udsat i Henhold til Forretningsordenen.

Udsattes.

3. /J. Nr. 332—1928). Forskellige Andragender om Nedsættelse af kommunale Ejendomsskatter i Henhold til Lov Nr. 123—1928.

Der forelaa 18 Andragender om Nedsættelse, men da ingen af Ejendommene opfyldte Betin-

gelserne for Skattelettelse, indstiller Budgetudvalget, at der gives Andragerne Afslag.

Indstillingen vedtoges.

4.)J. Nr. 333—1928). **Forskellige Andragender om Henstand med Renter og Afdrag paa Laan i Statsboligfonden.**

Der forelaa Andragender for følgende Ejendomme:

Eugen Warmingsvej Nr. 15.

Elmegade Nr. 13.

Viborgvej Nr. 6.

Eugen Warmingsvej Nr. 3.

Ny Tjørnegade Nr. 14.

Eugen Warmingsvej Nr. 13.

Viborgvej Nr. 10.

P. Skramsgade Nr. 61.

Barthsgade Nr. 2 b.

»Enggaarden«, Bissensgade Nr. 1—17.

P. Skramsgade Nr. 53.

»Fremtiden«, Jerichausgade Nr. 24—26.

Gentoftevej Nr. 4.

Fra Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Udvalget kan ikke anbefale, at der gives Henstand med Afdrag og Renter af Statsboligfondslaanene; derimod indstiller man, at de af Ansøgerne, der betaler Vejbidrag til Kommunen og afdrager Udgiften til Støttemur mod Vejene i Villakvarteret ved Viborgvej, lettes ved, at Afdragstiden forlænges fra 10 til 20 Aar«.

B o r g m e s t e r e n anbefalede Indstillingen. Angaaende Boligforeningen »Enggaarden« udtalte 4. Prioritetshaverne, at der ikke var Grund til at give nogen Lettelse, da Ejendommene nok kunde forrente sig, og de vilde ikke give Afkald paa deres Tilgodehavende. Men der var det uhel-

dige Forhold, at Foreningen ikke sørgede for at faa sin Husleje ind, saa at der nu var en meget stor Restance. De to Boligforeninger havde altid reklameret med, at de kunde udleje billigere end andre, og hvis de nu fik Henstand, knnde det skade de øvrige og maaske modvirke Dannelsen af Boligforeninger, fordi de vanskeligt kunde konkurrere med dem. Efter 7—8 Aars Forløb vilde disse Foreninger have samme Gæld som nu, og saa kunde jo ingen svare for, at Kommunen ikke fik Udgifter paa Grund af sin Garanti for Laanet. Indstillingen vedtoges.

5. (J. Nr. 154—1028). Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Opsigelse af Sporvejsdirektør P. Schmith.** (Side 77).

M. C. F a l k meddelte, at i Henhold til Forhandlingerne paa sidste Møde og specielt Borgmesterens Udtalelse om, at det var Udvalget, der havde Ansvaret for Direktør Schmiths Antagelse og Afskedigelse, havde Udvalget meddelt ham Opsigelse til 1. Januar 1929. Taleren vilde derfor oplyse, hvorledes Schmiths Antagelse var sket. Udvalget var enigt om at opfordre Schmith til at fortsætte som Raadgiver for Udvalget, indtil man var kommet noget ind i Forholdene. Taleren henvendte sig paa Udvalgets Vegne til ham herom, og der veksledes et Par Skrivelser om Sagen. Det endte med, at Schmith gik ind paa at være til Udvalgets Raadighed imod en Gage af 833 Kr. maanedlig, og da det ikke kunde ventes at ville strække sig over længere Tid, skulde han tillige have Fribolig ude i Villaen. Taleren oplæste de Skrivelser, der var vekslet med Schmith, og hvorefter det fremgik, at det var Udvalget, som havde entreret med ham og derfor ogsaa nu havde opsagt ham til Fratrædelse.

J. C h r. M ø l l e r svarede hertil, at hvis Udvalget havde denne Ret, var det uforstaaeligt, at det var kommen til Byraadet; det maatte i saa Fald være en Fejltagelse fra Udvalgets Side. Men naar Sagen nu engang var kommen til Byraadet og paa sidste Møde blev udsat i Henhold til Forretningsordenen, saa havde Udvalget i hvert Fald ingen juridisk Ret til at opsigte Direktør Schmith, før det var vedtaget af Byraadet. Hvis det blev Kotume, at Flertallet i et Udvalg kunde handle saaledes, var der ingen Grænser for et Udvalgs Myndighed, saa blev Byraadet ganske betydningsløst. Selvfølgelig kunde Byraadet vedtage, at Schmith skal opsiges, men naar det skulde ske med 3 Maaneders Varsel, kunde det i hvert Fald ikke blive før til 1. Februar, saa efter Talerens Mening var den skete Opsigelse ikke lovlig.

N. C. C h r i s t i a n s e n var ikke enig med de to Medlemmer i Udvalget, idet man først burde have klarlagt, hvorledes den fremtidige Ledelse af Sporvejene skal være. Der var næppe nogen, som kunde rette Anker mod Schmiths Varetagelse af sin Gerning i den forløbne Tid, og at afskedige ham paa Grund af hans andre Erhverv var for spinkelt et Grundlag. Naar han hverken var fast ansat eller pensionsberettiget, kunde man ikke forlange, at han skal give sine andre Erhverv fra sig. Schmith havde planlagt de forestaaende Udvidelser af Sporvejene, han var inde i alle Forhold, baade teknisk og merkantilt, og det var ikke saa ligetil for en anden at overtage dette Arbejde. Af disse Grunde ansaa Taleren det for uklogt at afskedige ham paa nuværende Tidspunkt.

B o r g m e s t e r e n antog, at Hr. Christiansen havde været med til at underskrive Overenskomsten med Schmith, og han vidste altsaa, at det

var en Sag mellem denne og Udvalget. Schmith havde henvendt sig til Taleren ved den Tid, Takstationen skulde begynde, men Taleren havde henvist ham til Udvalget, da det jo var den sædvanlige Vej. Han vilde først betinge sig 3 Maaneders Gage efter sin Afskedigelse, men Taleren raadede ham fra at forlange dette, hvorefter han havde frafaldet Kravet. Udvalget havde sluttet en midlertidig Overenskomst med ham udenom Byraadet, og det maatte da ligge i Udvalgets Haand at afskedige ham med den vedtagne Opsigelsesfrist. Taleren haabede, at der inden Schmiths Fratrædelse kom et Driftsforslag for Sporvejene.

N. C. F a l k erkendte, at Udvalget ikke burde være kommen til Byraadet med Sagen, men enhver kunde jo tage lidt fejl af Formerne. Udvalget havde iøvrigt rettidigt sendt Sagen til Byraadet, men i Henhold til et fremsat Ønske blev den udsat i 8 Dage, og man regnede det for en Selvfølge, at Byraadet vilde tiltræde Opsigelsen, da da det jo kun var en rent foreløbig Ordning. Af den Grund havde Udvalget ogsaa givet Schmith noget mere i Løn end normalt, nemlig 1. Lønklassens Slutløn foruden Fribolig, samt tilladt ham at beholde sine øvrige Erhverv. Naar Fabrikant Møller nu hævdede, at det var en Fejl fra Udvalgets Side, saa begik han selv en Fejl ved sidste Møde, da han ikke protesterede derimod. Hvis det var en Fejl, at Sagen kom for Byraadet, maatte den selvfølgelig bortfalde, og Forholdet var da det samme, som om den slet ikke havde været i Byraadet. Derefter havde Udvalgets Flerstal taget Konsekvensen deraf og opsagt Schmith, og man imødesaa med Sindsro et eventuelt Sagsanlæg desangaaende. Taleren havde siden 1. Januar bestræbt sig af al Evne paa at sætte sig

ind i hele Sporvejsdriften, og de Resultater, Taleren var kommen til, skulde nok senere komme frem. Der vilde ogsaa komme et Budget for Sporvejene, men Taksationen maatte først tilendebringes, saa man vidste, hvor meget der vilde blive i Forrentning og Amortisation. Det syntes at blive et større Beløb, end man havde tænkt sig, og hvis man i den Forbindelse havde regnet med, at Schmiths Forbliven ved Aarhus Kommune skulde være en Fordel m. H. t. Taksationen, saa var man blevet skuffet. Havde man været klar derover, var han maaske bleven opsagt paa et tidligere Tidspunkt.

J. C h r. M ø l l e r vidste nok, at et Flertal har en stor Magt, og at Mindretallet kun har den Ret, som Flertallet giver det, hvilket jo et tidligere Byraadsmedlem havde udtalt. Taleren havde paa sidste Møde gjort opmærksom paa, at der forelaa en Fejl, idet Sagen var kommet for sent paa Dagsordenen, men da man ikke tog Hensyn hertil, forlangte Taleren Sagen udsat i Henhold til Forretningsordenen. Selv om et Udvalg har nok saa stor Magt, saa blev det nødt til at regne med, at en Opsigelse til 1. Januar ikke kunde finde Sted. Naar der blev sagt, at man eventuelt vilde have opsagt Schmith noget tidligere, saa tvivlede Taleren alligevel om, at de Udvidelser, som nu var planlagt, kunde have været udarbejdet af andre end ham. Selv om Hr. Falk havde sat sig nok saa meget ind i Forholdene, kunde han næppe rent teknisk set udfylde Direktør Schmiths Plads.

B o r g m e s t e r e n glædede sig over, at d'Hrr. Møller og Holst-Knudsen nu traadte saa ivrigt frem paa Arenaen. Efter de af Brolægningsudvalget fremlagte Dokumenter fremgik det tydeligt

nok, at Schmith var antaget af Udvalget, som derfor ogsaa havde Opsigelsesretten. Taleren vilde derfor foreslaa, at Sagen tages til Efterretning.

H o l s t - K n u d s e n mente ikke, det var det afgørende, at Udvalget havde vekslet Skrivelser med Schmith. Byraadet havde i Mødet den 4. November 1927 vedtaget en Indstilling fra Udvalget angaaende Antagelse af Selskabets Funktionærer, og det var i Henhold til denne, at Udvalget havde antaget Direktør Schmith; derfor kunde han kun afskediges efter en Byraadsbeslutning. Det stod ogsaa paa Dagsordenen og kunde altsaa vedtages, men ikke til 1. Januar. Da Udvalget indsaa, at det vilde blive for sent, foretog det selv Opsigelsen, men det var ikke nogen videre hensynsfuld Behandling af Mindretallet og ikke fremmende for Samarbejdet.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at der var et lille »men« ved Landsretssagførerens Oplysninger, men Taleren vilde overlade til ham selv at finde dette.

J. P e r r e g a a r d skulde ikke blande sig i Spørgsmaalet om Formerne. Men naar der var Tale om en teknisk Leder, saa havde Brolægningsvæsenet 7 uddannede Teknikere, og det var vist tilstrækkeligt til at drive den Forretning.

B e r n t J e n s e n fandt det mærkeligt, at Mindretallet tog denne Sag saa højtideligt; det vilde man sikkert ikke have gjort, hvis det ikke drejede sig om en Embedsmand i 1. Lønklasse. Spørgsmaalet var ikke værd at ofre saa megen Tid paa, Schmith var nu opsagt, og var han ikke tilfreds dermed, maatte det jo blive hans Sag, om han eventuelt vilde sagsøge Kommunen.

M. C. F a l k gjorde opmærksom paa, at den af Landsretssagføreren omtalte Indstilling slet ikke gjaldt Direktør Schmith; saafremt det havde været Tilfældet, skulde han have fortsat med en Løn af 19700 Kr., og det kunde næppe nogen i Byraadet tænke sig at gaa med til. Bestemmelserne gjaldt kun det almindelige Personale, og med Schmith blev der truffet en anden rent foreløbig Ordning. Schmith var næppe uundværlig for Aarhus Kommune, og Arbejdet vilde være bleven tilrettelagt paa samme Maade, selv om han ikke havde været med dertil, saa Taleren var ikke ængstelig for Fremtiden. Angaaende Behandlingen af Mindretallet kunde man lige saa godt sige, at det var en daarlig Behandling fra Mindretallets Side, naar det absolut vilde benytte en Formfejl til at skyde Opsigelsen 1 Maaned længere ud.

H o l s t - K n u d s e n kunde ikke finde anden Hjemmel for Brolægningsudvalgets Administration end Vedtagelsen i Byraadsmødet den 4. November. Hvis den Vedtagelse ikke gjaldt Schmith, hvor fandtes da Udvalgets Bemyndigelse til at antage ham? Naar Mindretallet gik imod Opsigelsen, var det selvfølgelig ikke paa Grund af 1 Maanedes Løn, men fordi man vilde vente med Opsigelsen, til der forelaa en Plan for Driften.

B o r g m e s t e r e n var fuldstændig klar over, at Schmiths Antagelse ikke havde nogen Forbindelse med det, som blev vedtaget i det nævnte Byraadsmøde. De antagne Funktionærer havde faaet Meddelelse derom fra Byraadet, men en saadan Meddelelse var ikke tilsendt Schmith.

M. B r a m m e r erindrede tydeligt Vedtagelsen den 4. November, hvor Udvalget fik Ret til at antage de Funktionærer, som de mente at have

Brug for. Ganske vist blev de antaget paa samme Vilkaar som hidtil, medens Schmith blev antaget paa andre Vilkaar; men alligevel vilde Taleren finde det betænkeligt, om man saaledes overdrog et enkelt Udvalg at ansætte og afskedige en Mand i overordnet Stilling. Det havde altid været Koftume, at det skete i Byraadet efter Udvalgenes Indstilling. Taleren vilde se med Ængstelse paa, hvis Forholdene i Byraadet skulde udvikle sig i Retning af det, som Hr. Leonhard Hansen havde kaldt de suveræne Udvalg, der ganske rolig gør, hvad de vil, i Tillid til, at de har et Flertal i Byraadet bag sig. En saadan Tendens maatte der meget energisk protesteres imod, og Taleren vilde advare imod den, for der var ogsaa Sejre, som det ikke lønner sig at vinde.

J. Chr. Møller oplyste, at Schmith havde haft en Gage af 12000 Kr., og Hr. Falk vidste godt, at det kun var et enkelt Aar, han havde haft en Indtægt af 19700 Kr., naar man medregnede Tantieme.

Borgmesteren stillede derefter Forslag om, at følgende tilføres Protokollen:

»Ifølge den i Dag fra Brolægningsudvalget fremlagte Overenskomst angaaende Direktør Schmiths Antagelse ved Aarhus Sporveje fremgaar det, at det er Udvalget, der selv har antaget ham, og som saadan ogsaa har Afskedigelsesretten, hvorefter Sagen udgaar af Dagsordenen«.

J. Chr. Møller gjorde opmærksom paa, at Mindretallet ikke kunde anerkende denne Fortolkning, og ønskede dette tilført Protokollen.

Borgmesterens Forslag vedtoges med 11 Stemmer mod 7.

6. (J. Nr. 394—1928). Andragende fra Maskinmester **P. M. Jenseu om Autorisation som Elektroinstallatør.**
Anbefalet om Belysningsudvalget.
Bevilgedes.
7. (J. Nr. 395—1928). Indstilling fra Skovudvalget om **Forlængelse af Lejekontrakt med Restauratør Kragh-Hansen, »Varna«.**

Følgende Indstilling forelaa:

»I Anledning af, at Lejemaalet med Restauratør Kragh-Hansen angaaende Varnapavillonon ophører den 1. April 1929, for saa vidt Opsigelse foretages inden den 1. n. M., har Udvalget ført Forhandlinger med Lejeren, der er stærkt interesseret i at faa Lejemaalet forlænget udover nævnte Tidspunkt.

Da Lejeren imidlertid hidtil har været økonomisk afhængig af sine Leverandører, der har kautioneret for en ham i Aarhus Privatbank tilstaaet Kassekredit, paa hvilken der for Tiden skyldes ca. 80000 Kr., har Udvalget ikke ment at kunne indgaa paa en Forlængelse af Lejemaalet, medmindre der samtidig blev tilvejebragt en Ordning med de nævnte Kautionister, hvorved der skabtes en Mulighed for Lejeren til at komme ud af det for ham og for Forretningen fortsatte Drift saa byrdefulde Gældsforhold. — Ved de førte Forhandlinger er det lykkedes at naa til følgende Ordning, som Udvalget anser for tilfredsstillende saa vel for Kommunen som for Lejeren og derfor herved indstiller til Byraades Godkendelse:

Lejemaalet forlænges paa 5 Aar fra 1. April 1929, idet Afgiften fra nævnte Tidspunkt fastsættes til 8 % af Bruttoomsætningens første 125000 Kr. og 10 % af Omsætningen derudover med en Minimumsafgift af 10000 Kr. aar-

lig. Kautionisterne indestaar for, at Lejerens Gæld straks nedbringes med 25 % og derefter med 10 % aarlig fra $\frac{1}{4}$ 1929 at regne, saaledes at hans Status derefter aarlig forbedres med 10 %. — Det er en selvfølgelig Forudsætning, at Lejeren forpligter sig til ikke at paadrage sig nogen som helst Gæld til andre end de nuværende Kautionister, nemlig Fru Buchtrup, Fru Elikofer, Slagtermester A. Ovesen, Vinhandler C. Madsen, Købmand H. Kvist, Konditor Emmery, Kulhandler H. P. Hansen og Kaffehandler A. Andersson.

Leonhard Hansen forelagde Sagen. Der havde tidligere været nogen Misstemning mod Kragh-Hansen; Udvalget havde nøje undersøgt Grunden dertil, og det kom vist af, at det i Begyndelsen steg ham lidt til Hovedet, at han fik Pladsen; men nu var det vist forbi, og Udvalget havde den Opfattelse, at han i de sidste 5 Aar sammen med sin Kone havde ledet Virksomheden udmærket, saa Kommunen kunde være tjent med at beholde ham. Udvalget havde haft en Sammenkomst med hans Kreditorer og Leverandører, og de var indgaaet paa foranstaaende Overenskomst. Angaaende Lejen kunde Taleren oplyse, at der et enkelt Aar havde været en Omsætning paa 238000 Kr., og i Aar, som var et af de daarligste, vilde den blive ca. 155000 Kr. Lejen havde hidtil været 8500 Kr.; men med den Omsætning, der havde været i Aar, blev den ca. 13000 Kr., altsaa en Stigning paa 33 %, og mere kunde der næppe opnaas. Det var muligt, at man ved at opslaa Pladsen kunde faa højere Tilbud, men Udvalget mente ikke, man let kunde faa en bedre Vært derude, dertil kom, at han havde 5 uforsørgede Børn, og hvis han maatte forlade Virk-

somheden nu, ejede han intet. Af disse Grunde vilde Taleren anbefale Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 379—1928). Andragende fra Enke Kirsten Laursen om Frigivelse af et baandlagt Erstatningsbeløb.

Udvalget anbefaler at frigive et Beløb paa 4000 Kr.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 398—1928). Andragende fra Arbejdsmand P. Duelunds Enke om Understøttelse.

Aldersrenteudvalget foreslaar, at Andrageren fra 1. Oktober d. A. tilstaas 50 Kr. pr. Maaned i Aldersrente.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 8⁵—1928). Indstilling fra Ligningskommissionen om en Ordning med Ekviperingshandler C. Mouritzens Enke angaaende Efterbetaling af Skat.

Kommissionen meddeler, at Enken er indgaaet paa at efterbetale 2863,30 Kr.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 29⁴—1928). Fastsættelse af Pension for Installatør ved Belysningsvæsenet P. Lemming.

Pensionen fastsattes til 2933,33 Kr. fra 1. Januar 1929.

12. (J. Nr. 29⁵—1928). Fastsættelse af Pension for Pladsformand ved Belysningsvæsenet Chr. Jensen.

Pensionen fastsattes til 2640 Kr. fra 1. Januar 1928.

13. (J. Nr. 17²³—1928). Andragende fra Arbejdsmand H. O. Frederiksmose om Eftergivelse af Fattighjælp.

Bevilgedes.

14. (J. Nr. 17²⁴—1928). Andragende fra Kusk A. Andersen om Eftergivelse af Fattighjælp.

Kunde ikke bevilges.

15. (J. Nr. 372—1928). **Bevilling af Udgifterne ved Mødet om Herbergsagen.** (Side 71).

B o r g m e s t e r e n erindrede om, at Byraadet havde afslaaet at give en Bevilling til Mødet, men bagefter havde nogle Medlemmer ment, at man alligevel burde vise Gæsterne en Opmærksomhed, naar det kunde ske uden for stor Udgift. Taleren havde saa talt med Gruppeformændene derom, og man var bleven enige om at give dem en Spisning. Det hele havde kostet 753,07 Kr. Det var imidlertid bleven stærkt kritiseret af et enkelt Medlem, og Taleren ønskede derfor at faa Udgifterne bevilget i Byraadet.

Bevilgedes.

16. (J. Nr. 201—1928). **Andragende fra Skrædermester L. Millgaard om at faa lagt Varmeledning til Ryesgade Nr. 8.**

Fra Belysningsudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Idet bemærkes, at Hovedledningen fra Sønderallé til Skrædermester Millgaards Ejendom vil koste 15000 Kr. og gennem hele Ryesgade til den af Sct. Knuds Stiftelse opførte Ejendom 25000 Kr., indstiller Udvalget for at undgaa Opgravning igen næste Aar, at Ledningen allerede nu lægges gennem hele Ryesgade«.

H. P. C h r i s t e n s e n forelagde Indstillingen. Udvalget havde sagt nej til adskillige, da man først vilde være færdig med det, der var paa-begyndt, og saa eventuelt fortsætte næste Aar. Nu mente man alligevel at ville gøre Ryesgade færdig i Aar og lægge Ledning til Ejendommene, som tilhører Kortsen, Millgaard og eventuelt Amtstidende.

B o r g m e s t e r e n vilde ogsaa anbefale at gøre Ryesgade færdig nu, saa den ikke skal graves op til næste Aar.

Indstillingen vedtoges.

17. B o r g m e s t e r e n meddelte, at han havde anmodet Lønudvalget om at tage fat paa Lønsagen og fremme den hurtigst mulig. Taleren maatte være paa den rigtige Side overfor Indenrigsministeriet, og Byen var sikkert ogsaa bedst tjent med at staa i et nogenlunde godt Forhold til Ministeriet. Denne Meddelelse blev blot givet til Efterretning for Mindretallet, for at det ikke skulde tage fejl af Talerens Stilling til denne Sag.
-